

PERSOONLIJK
Minister van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties,
viceminister-president
Postbus 20011
2500 EA DEN HAAG

Algemene Rekenkamer
Lange Voorhout 8
Postbus 20015
2500 EA Den Haag
T 070-3424344
E voorlichting@rekenkamer.nl
W www.rekenkamer.nl

DATUM 27 maart 2019
BETREFT wetsvoorstel versterking decentrale rekenkamers; wijziging CW 2016

Geachte mevrouw Ollongren,

In uw brief van 22 februari 2019 (kenmerk 2019-0000079719) verzoekt u ingevolge artikel 7.40, eerste lid van de Comptabiliteitswet 2016 (CW 2016) om overleg over een voorgenomen wijziging van de CW 2016 in het kader van het wetsvoorstel Versterking decentrale rekenkamers.

De voorliggende wijziging van de CW 2016 maakt het mogelijk dat de Algemene Rekenkamer onderzoek ter plaatse uitvoert bij vennootschappen waarin de Staat¹ samen met provincies en/of gemeenten een meerderheidsbelang heeft, zonder dat de Staat zelf een belang heeft van meer dan 50%.

In onze reactie op de consultatieversie van het wetsvoorstel Versterking decentrale rekenkamers van 11 september 2018 (kenmerk 18004473 R) hadden wij u en uw ambtsgenoot van Financiën verzocht de onderzoeksbevoegdheid van de Algemene Rekenkamer gelijk te trekken met die van de decentrale rekenkamers, in geval sprake is van aandeelhouderschap door verschillende bestuurslagen gezamenlijk. Wij stellen het op prijs dat u de aanscherping van de bevoegdheden van de Algemene Rekenkamer direct in het wetsvoorstel Versterking decentrale rekenkamers heeft meegenomen.

¹ In deze brief bedoelen we met 'Staat': de rechtspersoon Staat der Nederlanden. Bestuurlijk gezien betreft het hier het niveau van de rijksoverheid.

Aandachtspunten bij de voorgestelde wijziging van de CW 2016

2/4

Voor wat betreft de voorgenomen wijziging van de CW 2016 geven we u graag een aantal aandachtspunten mee. Deze aandachtspunten hebben betrekking op:

- Bevoegdheden van rekenkamers bij (klein)dochterondernemingen van overheidsdeelnemingen;
- Het inlichten van andere bestuurslagen over onderzoek bij een vennootschap met meerdere publieke aandeelhouders;
- De (plaats van de) wettelijke bepaling over het zenden van een afschrift van een rapport van de Algemene Rekenkamer aan publieke aandeelhouders.

We lichten deze punten hieronder toe.

Voor onze opmerkingen bij het wetsvoorstel Versterking decentrale rekenkamers als geheel verwijzen we u graag naar onze brief van 11 september 2018.

Bevoegdheden bij dochters van overheidsdeelnemingen niet geregeld

De voorgestelde wijziging van de CW 2016 maakt dat de Algemene Rekenkamer voortaan bevoegd is ter plaatse onderzoek te doen bij vennootschappen waarin de Staat samen met gemeenten en/of provincies een meerderheidsbelang heeft. Het wetsvoorstel voorziet echter niet in onderzoeksbevoegdheden van rekenkamers ten aanzien van (klein)dochterondernemingen van deze vennootschappen.

Aangezien de eigenlijke bedrijfsactiviteiten van veel overheidsdeelnemingen in (klein)dochterondernemingen worden uitgevoerd, zijn wij van mening dat de onderzoeksbevoegdheid van rekenkamers zich ook dient uit te strekken tot de (klein)dochterondernemingen van deze vennootschappen.

Dat het wetsvoorstel niet voorziet in bevoegdheden van rekenkamers bij (klein)dochterondernemingen van vennootschappen waarin publieke aandeelhouders een gezamenlijk meerderheidsbelang hebben, lijkt een omissie. De Algemene Rekenkamer heeft sinds de inwerkingtreding van de CW 2016 wél onderzoeksbevoegdheid bij (klein)dochterondernemingen van vennootschappen waarin de Staat *zelf* meer dan 50% van het geplaatste aandelenkapitaal houdt. Het wetsvoorstel Versterking decentrale rekenkamers regelt de bevoegdheid bij dochters nu ook voor decentrale rekenkamers: zij worden bevoegd bij (klein)dochterondernemingen van vennootschappen waarin de gemeente respectievelijk de provincie meer dan 50% van de aandelen houdt. In lijn hiermee ligt het voor de hand dat ook de nieuwe bevoegdheid bij vennootschappen waarin publieke aandeelhouders een gezamenlijk meerderheidsbelang hebben zich uitstrekt tot (klein)dochterondernemingen.

Inlichten betrokken bestuurslagen over rekenkameronderzoek

In geval de Algemene Rekenkamer voornemens is een onderzoek in te stellen bij een vennootschap waarin de Staat samen met provincies en/of gemeenten een meerderheidsbelang heeft, is zij – op grond van het nieuw voorgestelde artikel 7.35 lid 3 CW 2016 - gehouden om naast de minister die het aangaat ook het betreffende gemeentebestuur of provinciebestuur in te lichten.

Uit de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel maken wij op dat met dit artikel wordt beoogd te voorkomen dat een organisatie onderwerp is van meerdere rekenkameronderzoeken tegelijk. Het lijkt ons dat in dat geval niet alleen het gemeentebestuur en/of het provinciebestuur de geadresseerde zou moeten zijn; gezien de onafhankelijke positie van rekenkamers ligt het in de rede ook de decentrale rekenkamer(s) in kwestie over het (voorgenomen) onderzoek in te lichten. We verzoeken u het betreffende artikel hierop aan te passen. Dit geldt dan eveneens voor de artikelen in de Gemeentewet en de Provinciewet met gelijklopende strekking. Ook decentrale rekenkamers zijn dan gehouden de andere rekenkamers te informeren.

Met u zijn wij overigens van mening dat het van belang is dat rekenkamers onderling afstemmen (of samenwerken) als zij voornemens zijn een onderzoek in te stellen bij dezelfde overheidsdeelneming. Dit speelt temeer wanneer de rechtspersoon (gemeente, provincie of de Staat) waarvan de rekenkamer deel uitmaakt slechts een relatief klein belang in de vennootschap heeft, zoals bij de Bank Nederlandse Gemeenten.

Het valt ons op dat het wetsvoorstel niet voorziet in een objectief criterium – bijvoorbeeld het aandelenpercentage - waaruit blijkt welke rekenkamer het voortouw heeft ten aanzien van het afstemmen en coördineren van (gezamenlijk) rekenkameronderzoek. Ook de memorie van toelichting gaat niet in op dit punt. In de praktijk zal dus moeten blijken hoe dit uitwerkt en of het nodig is (alsnog) in een wettelijke regeling op dit punt te voorzien. We vragen hiervoor uw aandacht bij de eerstvolgende evaluatie van de wet.

Bepaling over zenden afschrift rapport aan publieke aandeelhouders

Het wetsvoorstel (artikel III onderdeel C) regelt dat de Algemene Rekenkamer een afschrift van haar rapport over een onderzoek ten aanzien van een vennootschap met meerdere publieke aandeelhouders ter kennisneming toezendt aan het gemeentebestuur en/of provinciebestuur dat medeaandeelhouder in de vennootschap is. Deze bepaling is ons inziens op een onjuiste plek in de wet ingevoegd.

De bepaling is in het onderhavige wetsvoorstel onderdeel van artikel 7.30, derde lid CW 2016, waarin de 'bestuurlijke hoor- en wederhoor procedure' tussen Algemene Rekenkamer en minister is vastgelegd. Door de nieuwe bepaling aan dit lid toe te voegen kan ten onrechte de indruk ontstaan dat de Algemene Rekenkamer haar bevindingen en voorlopige conclusies ook ter afstemming aan de medeaandeelhouders voorlegt. 4/4

We hechten er aan dat u de bepaling over het ter kennisneming verzenden van het onderzoeksrapport opneemt in een nieuw in te voegen derde lid. De tekst van het huidige artikel 7.30, derde lid CW 2016 - na vernummering: lid 4 - kan dan in ongewijzigde vorm blijven bestaan.

Verdere procedure

Wij verzoeken u een afschrift van deze brief te voegen bij het wetsvoorstel zoals dat naar de ministerraad, de Raad van State en de Staten-Generaal wordt verzonden. Een afschrift van deze brief sturen we aan de minister van Financiën.

Algemene Rekenkamer

drs. A.P. (Arno) Visser,
president

drs. C. (Cornelis) van der Werf,
secretaris